МЕТОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПАЗАРНИТЕ ЦЕНИ

I. ПАЗАРНА ЦЕНА - § 1, Т. 14 ОТ ДР НА ЗКПО

„Пазарна цена” е цената по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
Съгласно § 1, т. 8 от ДР на ДОПК **„пазарна цена”** е сумата без данъка върху добавената стойност и акцизите, която би била платена при същите условия за идентична или сходна стока или услуга по сделка между лица, които не са свързани.

II. МЕТОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПАЗАРНИТЕ ЦЕНИ

Правилата за трансферно ценообразуване са правила за оценяване на условията на сделка между свързани лица, включително за определяне на цената по сделката, и осигуряват равнопоставеност в данъчното третиране на всички данъчнозадължени лица. При свързаните лица са налице фактори, които могат да повлияят върху техните търговски и финансови взаимоотношения, така че сделките помежду им да се реализират при условия, различаващи се от условията, които биха съществували между независими страни, действащи на свободния пазар при съпоставими обстоятелства. За определение на свързани лица вижте §1, т. 3 допълнителните разпоредби на ДОПК.

Според българското законодателство правилата за трансферно ценообразуване се прилагат при всички сделки между свързани лица, не само при трансграничните. Правилата за трансферно ценообразуване се основават на **принципа на независимите пазарни отношения (НПО)**, въведен в българското законодателство с разпоредбата на чл. 15 от ЗКПО. Принципът на НПО е широко възприет международен стандарт, залегнал в чл. 9 от Модела на данъчна спогодба за доходите и имуществото на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (Модела на СИДДО на ОИСР). Според принципа, за данъчни цели, цената при сделка между свързани лица (контролирана сделка) следва да се определя чрез сравнение на условията и икономически значимите характеристики на

действителната контролирана сделка с тези на една или повече съпоставими неконтролирани сделки – сделки със съпоставими условия, договорени между независими лица при съпоставими обстоятелства.

Методи за трансферно ценообразуване

Проверката, дали дадена контролирана сделка отговаря на принципа на НПО, се извършва чрез методите за определяне на пазарните цени, изброени в §1, т. 10 от допълнителните разпоредби (ДР) на ДОПК:

- Метод на сравнимите неконтролирани цени (МСНЦ) – трансферната цена се определя пряко въз основа на информация за цената на съпоставим продукт или услуга в съпоставима неконтролирана сделка;
- Метод на препродажбената цена (МПЦ) – трансферната цена се определя чрез сравнение на нормата на брутна печалба, получена в резултат на препродажбата на независимо лице на продукт или услуга, закупени в контролираната сделка, с нормата на брутна печалба, която е получена в съпоставима неконтролирана сделка;
- Метод на увеличената стойност (МУС) – трансферната цена се определя чрез сравнение на нормата на брутна надбавка върху разходите за производство на продукт или за предоставяне на услуга, с нормата на брутна надбавка върху разходите, които са понесени от независим доставчик в съпоставима неконтролирана сделка;
- Метод на разпределената печалба (МРП) – трансферната цена се определя, като комбинираният финансов резултат от всички стопански операции, свързани с реализацията на даден продукт или услуга, се разпределя между участници в тези операции, по отношение на които са изпълнени определени условия, въз основа на икономически обоснована база, която би била използвана в рамките на договорни отношения между независими страни за разпределяне на резултата от съпоставима неконтролирана сделка;
- Метод на транзакционната нетна печалба (МТНП) – трансферната цена се определя, като нормата на нетната печалба (изразена най-често чрез оперативната печалба) от контролираната сделка, изчислена като съотношение между нетната печалба и избрана

база (приходи от продажби, разходи, активи), се сравнява със съпоставима норма на нетна печалба, изчислена спрямо същата база при независими лица.

При прилагане на методите НАП се ръководи от:

- ***Наредба № Н-3 от 7 ноември 2025 г. за реда и начините за прилагане на методите за определяне на пазарните цени*** , която отменя Наредба № Н-9 от 14 август 2006 на министъра на финансите. С новата наредба, която се прилага от 1 януари 2026 г., правилата за трансферно ценообразуване в България се привеждат в пълно съответствие с принципите, насоките и препоръките, съдържащи се в актуалната версия на Ръководството на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) по трансферно ценообразуване за мултинационални предприятия и данъчни администрации (Ръководството на ОИСР) от 2022 г.;

- Наръчник по трансферно ценообразуване на НАП, който утвърждава обща административна практика и подпомага служителите на НАП при осъществяване на контрол и обезпечава предвидимост за данъкоплатците. Наръчникът по трансферно ценообразуване на НАП не е актуализиран и се прилага, доколкото не противоречи на новите правила за трансферно ценообразуване;

- Ръководство на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) по трансферно ценообразуване за мултинационални предприятия и данъчни администрации (Ръководството на ОИСР)